ประเพณี ถ้อยคำ และสำนวนจีนที่มีความสัมพันธ์กับ “สุรา”
Chinese Traditions, Words and Idioms Related to "Liquor"

อภิญญา จอมพิจิตร
APINYA CHOMPHICHIT
Chinese Major, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kamphaeng Phet Rajabhat University
E-mail : 1023873396@qq.com
Received: 24 February 2023 / Revised: 30 May 2023 / Accepted: 03 June 2023

บทคัดย่อ

ประเพณี คือ สิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นแบบแผน คนจีนนิยมนำสุรามาเป็นส่วนหนึ่งของประเพณี การฉลองครบเดือน การฉลองครบหนึ่งขวบ การแต่งงาน การอวยพรวันเกิดของผู้สูงอายุ การฝังศพ รวมถึงเทศกาลสำคัญอย่างเช่นเทศกาลตรุษจีน เทศกาลไหว้พระจันทร์ เป็นต้น ซึ่งการที่สุราเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีทำให้ในภาษาจีนมีถ้อยคำที่สัมพันธ์กับสุราที่สะท้อนแนวคิด ความเชื่อ แนวปฏิบัติ ขนบธรรมเนียม สภาพสังคม ตลอดจนภาษาและวัฒนธรรมของคนจีนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ในภาษาจีนยังเกิดสำนวนจีนที่สัมพันธ์กับสุราที่แสดงความหมายด้านการเฉลิมฉลอง ความเรียบง่าย ความเกินคาด การไว้อาลัย ลักษณะนิสัยของมิตรสหาย บุคลิกภาพความสามารถ ทัศนคติในการใช้ชีวิต การหมกหมุ่น ลุ่มหลง หรือยึดติดกับสิ่งไม่ดี การตำหนิ ต่อว่า และช่วงเวลาด้วย โดยประเพณี ถ้อยคำ และสำนวนจีนที่มีความสัมพันธ์กับ “สุรา” ทั้งหมดนี้ต่างเป็นสิ่งสะท้อนถึงเอกลักษณ์ความเป็นจีนมาอย่างช้านาน
คำสำคัญ : ประเพณี ถ้อยคำ สำนวนจีน สุรา

ABSTRACT

Tradition is the customary habits of the society. Liquor has been playing its role in numerous Chinese traditions from individual celebration – such as first-month anniversary, first-year anniversary, wedding, birthday celebration for seniors, and funeral ritual – to public event – such as lunar new year and mid-autumn festival. Significant roles of the spirits in the traditions and rituals have spawned an abundance of expressions about liquor and drinking behaviour, which relatively reflecting ideas, beliefs, practices, custom, society, and culture in the language. The phrasing is used to depict both positive and negative things: celebration, simplicity, moment, astonishment, condolence, friendship, trait, talent, ideology, obsession, desire, addiction, as well as blame. These figures of speech, which have revealed long connection between people and liquor, simply reveals distinguished nature of Chinese culture.
Keywords : Chinese Traditions, Words, Idioms, Liquor

บทนำ

ประเทศจีนเป็นประเทศเก่าแก่ที่มีอารยธรรมยาวนาน อีกทั้งยังเป็นแหล่งกำเนิดสุราประเทศแรก ๆ ของโลก ตามการสันนิษฐานของนักโบราณคดีคนจีนเริ่มมีการหมักและดื่มสุรามาตั้งแต่สมัยโบราณ รวมเป็นระยะเวลากว่า 5,000 ปี หนึ่งในหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าคนจีนในสมัยโบราณได้มีการหมักและดื่มสุรามาเป็นเวลายาวนาน คือ บันทึกพงศาวดารแห่งหยิน (《史记·殷本纪》) ที่เขียนไว้ว่า “以酒为池，悬肉为林 (ใช้สุราเป็นสระน้ำ แขวนเนื้อสัตว์ให้เป็นป่า)” และ “为长夜之饮 (ดื่มให้กับค่ำคืนที่ยาวนาน)” บทกลอนในซือจิง หรือ คัมภีร์กวี (《诗经》) ที่เขียนไว้ว่า “十月获稻，为此春酒 (เดือนสิบเก็บเกี่ยวข้าว หมักเป็นสุราดื่มในฤดูใบไม้ผลิ)” และ “ 为此春酒，以介眉寿 (นำสุราที่หมักไว้ดื่มในฤดูใบไม้ผลิ มาดื่มให้อายุยืนยาว)” เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการขุดค้นพบอุปกรณ์เครื่องใช้เกี่ยวกับการดื่มสุราในสมัยโบราณอีกเป็นจำนวนมาก จึงสามารถอธิบายได้อย่างไม่มีข้อสงสัยว่า เมื่อหลายพันปีก่อนคนจีนเริ่มมีการหมักและดื่มสุราและได้รับความนิยมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (李争平, 2013)

การดื่มสุราสำหรับคนจีน สุราไม่ได้เป็นเพียงเครื่องดื่มอันเลิศรส แต่สุราเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับจิตใจของมนุษย์ คนจีนดื่มสุราไม่เพียงตอบสนองความต้องการทางร่างกาย แต่ยังเป็นการตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจด้วย คนจีนมักใช้การดื่มสุรามาเป็นสิ่งสะท้อนทัศนคติ ความคิด และทัศนคติในการใช้ชีวิต เมื่อกาลเวลาผันผ่าน การดื่มสุราที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจึงได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของ “ประเพณี” ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของคนจีน

ซึ่งจะขออธิบายความหมายของ “ประเพณี” ดังนี้

ประเพณี หมายถึง “สิ่งที่นิยมถือประพฤติปฏิบัติสืบ ๆ กันมาจนเป็นแบบแผน ขนบธรรมเนียม หรือจารีตประเพณี” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ; “กระแสนิยม มรรยาท ประเพณีและความเคยชินที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นระยะเวลาที่ยาวนานในสังคม” (中国社会科学院语言研究所词典编辑室, 2014)

ตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา คนจีนมีประเพณีที่มีความสัมพันธ์กับสุราและการดื่มสุราเกิดขึ้นมากมาย เช่น ในพิธีฉลองครบเดือนของเด็กทารก จะต้องมีการดื่มสุราที่เรียกว่า “หมั่นเยว้จิ่ว (满月酒)” เพื่อร่วมฉลองทารกมีอายุครบหนึ่งเดือน การจัดงานแต่งงานจะต้องมีการดื่มสุราที่เรียกว่า “ซี่จิ่ว (喜酒)” เพื่อร่วมแสดงความยินดีกับคู่บ่าวสาว และคู่บ่าวสาวเองก็จะต้องมีการดื่มสุราที่เรียกว่า “เจียวเปยจิ่ว (交杯酒)” เพื่อให้พิธีแต่งงานสมบูรณ์ตามประเพณี ในค่ำคืนสุดท้ายของปีคนจีนก็มักจะนิยมดื่มสุราที่เรียกว่า “โซ่วซุ้ยจิ่ว (守岁酒)” เพื่อส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ หรือแม้กระทั่งการเซ่นไหว้บรรพบุรุษที่ล่วงลับ ผีสางนางไม้ หรือเทวดา คนจีนต่างก็ใช้สุราเป็นส่วนประกอบในการเซ่นไหว้ทั้งสิ้น รวมถึงการนำสุรามาใช้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวน เพื่อใช้เป็นคติสอนใจหรือแนวคิดในการดำเนินชีวิตของคนจีน เช่น “酒醉饭饱 (ดื่มให้เมา กินให้อิ่ม)” เป็นต้น (叶朗和朱良志, 2008) นอกจากนี้ สุรายังมีความสัมพันธ์กับกวีในด้านการสร้างสรรค์ผลงานด้วย เนื่องจากเหล่ากวีมักจะชื่นชอบการดื่มสุราในขณะประพันธ์ผลงาน เพราะการดื่มสุราจะช่วยสร้างสุนทรียทางอารมณ์และสร้างจินตนาการให้เกิดขึ้นจนสามารถประพันธ์ผลงานได้ อย่างเช่น หลี่ ไป๋ (李白) ตู้ ฝู่ (杜甫) กวีที่มีชื่อเสียงของจีนและสุนทรภู่กวีที่มีชื่อเสียงของไทยต่างก็ดื่มสุราขณะประพันธ์ผลงานทั้งสิ้น ซึ่งในงานประพันธ์ที่ถูกเขียนขึ้น

ก็มักจะปรากฏถ้อยคำและสำนวนใหม่ ๆ มากมาย จึงสามารถกล่าวได้ว่าขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีที่มีสุราเข้ามาเกี่ยวข้อง รวมถึงการประพันธ์ต่าง ๆ ทำให้ในภาษาจีนมีถ้อยคำและสำนวนที่มีความเกี่ยวข้องกับสุราเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก

ซึ่งจะขออธิบายความหมายของ “ถ้อยคำ” และ “สำนวน” ดังนี้

ถ้อยคำ *หมายถึง “น.คำพูด” (เธียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2558); “น. คำที่กล่าว” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)*

สำนวน *หมายถึง “น. ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่ เช่น สอนจระเข้ให้ว่ายน้ำ รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง, ถ้อยคำที่แสดงออกมาเป็นข้อความพิเศษ เฉพาะภาษาหนึ่ง ๆ เช่น สำนวนฝรั่ง สำนวนบาลี, ชั้นเชิงหรือท่วงทำนองในการแต่งหนังสือหรือพูด เช่น สำนวนเจ้าพระยาพระคลัง (หน) สำนวนยาขอบ สำนวนไม้ เมืองเดิม” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556) ; “น. วลีหรือกลุ่มคำที่มีการกำหนดรูปแบบที่แน่นอน สั้นกะทัดรัดได้ใจความ มีความหมายลึกซึ้ง และใช้สืบต่อกันมาอย่างช้านาน, สำนวนในภาษาจีนส่วนใหญ่จะประกอบด้วยสี่ตัวอักษร โดยทั่วไปจะมีที่มา, สำนวนบางสำนวนหากดูจากอักษรจะเข้าใจไม่ยาก เช่น “小题大做、后来居上” เป็นต้น สำนวนบางสำนวนก็จำเป็นต้องรู้ที่มาหรือพจนะอ้างอิงจากหนังสือโบราณถึงจะเข้าใจความหมาย เช่น “朝三暮四、杯弓蛇影” เป็นต้น” (中国社会科学院语言研究所词典编辑室, 2014)*

ถ้อยคำและสำนวนจีนที่มีสุราเป็นส่วนประกอบมีมากมายหลายประเภท ตัวอย่าง “清酒、福酒、神酒、鬯酒” เป็นถ้อยคำที่มีความหมายแสดงถึงสุราที่คนจีนใช้สำหรับการเซ่นไหว้ในสมัยก่อน และ “酒绿灯红” “酒池肉林” เป็นสำนวนที่มีความหมายแสดงถึงการกินการดื่มอย่างหรูหรา การมีชีวิตที่หรูหราของคนจีน เป็นต้น (王勇卫, 2008) จากตัวอย่างที่หยิบยกมานี้ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของคนจีนในหลาย ๆ ด้าน

จากสิ่งที่กล่าวในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ประเพณี ถ้อยคำและสำนวนจีนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสุรามาตั้งแต่สมัยโบราณ สุราได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตของคนจีน ซึ่งไม่มีสิ่งใดจะสามารถอธิบายความเป็นจีนได้ดีไปกว่าการศึกษาประเพณี ถ้อยคำและสำนวนที่มีความสัมพันธ์กับสุรา เพราะความสัมพันธ์เหล่านี้จะเป็นภาพสะท้อนความเป็นอยู่ วิถีชีวิต แนวคิด ทัศนคติ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นสิ่งสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของคนจีนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ประเพณีกับ “สุรา”

ชีวิตคนเราต่างก็ต้องผ่านช่วงเวลาของการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งสิ้น ในแต่ละช่วงเวลาที่สำคัญนี้ คนจีนมักจะมีการประกอบพิธีการต่าง ๆ ตามประเพณีความเชื่อ เพื่อเสริมสร้างความเป็นสิริมงคลให้แก่ชีวิต และคนจีนก็มักจะนำสุรามาเป็นส่วนหนึ่งของพิธีการเสมอ ตัวอย่างเช่น

ในพิธีฉลองครบเดือน (满月礼仪) ที่จัดขึ้นในช่วงเวลาที่เด็กทารกเกิดใหม่มีอายุครบหนึ่งเดือนเต็ม นอกจากการโกนผมไฟให้กับทารกแล้ว ทางครอบครัวจะมีการจัดเตรียมอาหารและสุรา หรือที่คนจีนเรียกว่า

“หมั่นเยว้จิ่ว (满月酒)” ไว้คอยต้อนรับญาติพี่น้องและเพื่อนสนิทมิตรสหายที่จะเดินทางมาร่วมอวยพรและร่วมแสดงความยินดีกับครอบครัว

ในพิธีฉลองครบหนึ่งขวบ (抓周礼仪) ที่จัดขึ้นในช่วงที่เด็กมีอายุครบหนึ่งปีบริบูรณ์ ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนในการให้เด็กหยิบจับสิ่งของที่ผู้ใหญ่วางไว้ด้านหน้า เช่น พู่กัน กระดาษ หนังสือ เครื่องคิดเลข เป็นต้น เพื่อเสี่ยงทายความชื่นชอบของเด็กที่จะเกิดขึ้นในอนาคตแล้ว พ่อแม่และคนในครอบครัวจะมีการจัดเตรียมอาหารและสุราที่เรียกว่า “โจวซุ้ยจิ่ว (周岁酒)” ไว้สำหรับต้อนรับและแสดงความขอบคุณแขกที่มาร่วมงานด้วย ซึ่งในขณะที่ทุกคนกำลังรับประทานอาหารอยู่นั้น เด็กจะถูกอุ้มมาที่โต๊ะอาหารและมีการสอนให้เด็กเรียกชื่อญาติผู้ใหญ่ทีละคน เพื่อเป็นการแสดงความเคารพต่อญาติผู้ใหญ่ จากนั้นพ่อแม่ของเด็กจะพูดเชิญชวนให้ญาติผู้ใหญ่แต่ละคนยกแก้วสุราขึ้นดื่ม การยกสุราขึ้นดื่มในขั้นตอนนี้ถือเป็นการตอบรับที่แสดงถึงความรักความเอ็นดูที่ญาติผู้ใหญ่มีต่อลูกหลาน รวมถึงเป็นการแสดงการอวยพรให้ลูกหลานเจริญเติบโต มีชีวิตที่สมบูรณ์และเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

ในพิธีแต่งงาน (结婚礼仪) ตามธรรมเนียมโบราณ ฝ่ายชายต้องเป็นฝ่ายนำสิ่งของมีค่าไปสู่ขอที่บ้านของฝ่ายหญิง หากบ้านของฝ่ายหญิงรับสิ่งของไว้แสดงว่าบ้านฝ่ายหญิงตกลงที่จะยกลูกสาวให้ฝ่ายชาย สิ่งของที่นำมาสู่ขอในสมัยนั้นจะเป็นหยก เงินทอง เครื่องนุ่งห่ม และที่ขาดไม่ได้คืออาหารและสุรา ที่แสดงถึงความมีอยู่มีกิน เมื่อสู่ขอสำเร็จฝ่ายชายจะเป็นผู้กำหนดวันแต่งงาน เมื่อถึงวันแต่งงานฝ่ายชายจะขี่ม้าไปรับฝ่ายหญิงที่บ้านด้วยตนเอง เมื่อถึงบ้านของฝ่ายชาย บ่าวสาวก็จะเข้าพิธีแต่งงานตามประเพณี ในช่วงเข้าพิธีบ่าวสาวจะใช้อุปกรณ์อย่างเดียวกันในการกินอาหารมงคล และใช้เพี๋ยว (瓢)[1] เป็นภาชนะในการดื่มสุรา ในเวลาต่อมาการดื่มสุราในลักษณะนี้ถูกเรียกว่า “เจียวเปยจิ่ว (交杯酒)” และเรียกกันมาจวบจนปัจจุบัน จากนั้นในเช้าวันรุ่งขึ้นเจ้าสาวจะต้องไหว้ญาติผู้ใหญ่ของครอบครัวด้วยการยกน้ำชา หลังจากนั้นสามเดือนเจ้าสาวก็จะสามารถไปไหว้บรรพบุรุษของฝ่ายชายได้ และถือเป็นคนในครอบครัวของฝ่ายชายโดยสมบูรณ์ ปัจจุบันแม้ว่าธรรมเนียมบางอย่างจะปรับเปลี่ยนไปบ้าง แต่โดยพื้นฐานยังคงยึดตามแนวปฏิบัติในสมัยโบราณ คนที่มาร่วมงานก็จะร่วมดื่มสุราในงานแต่งที่คนจีนเรียกว่า “สีจิ่ว (喜酒)” กันอย่างสนุกสนาน เพื่อร่วมแสดงความยินดีและอวยพรให้กับคู่บ่าวสาว (周晨萌, 2010)

ในพิธีอวยพรวันเกิดของผู้สูงอายุ (祝寿礼仪) ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยในการทำพิธีอวยพรวันเกิดให้แก่ผู้สูงอายุนั้นห้องที่อยู่ตรงกลางของบ้านจะถูกใช้เป็นห้องสำหรับทำพิธี พร้อมกับมีการประดับประดาด้วยรูปภาพเทพเจ้าแห่งความอมตะและบทกลอนคู่ที่เป็นคำอวยพรไว้อย่างสวยงาม บนโต๊ะอาหารก็จะมีการจัดวางอาหารมงคลของคนจีนไว้หลากหลายชนิด เช่น ลูกท้อ บะหมี่ เค้ก เทียน เป็นต้น และที่ขาดไปเสียมิได้ก็คือ “จู้โซ่วจิ่ว (祝寿酒)” ที่หมายถึงสุราสำหรับดื่มเพื่ออวยพรวันเกิดแก่ผู้สูงอายุ เมื่อเริ่มพิธีผู้สูงอายุจะมานั่งในตำแหน่งที่ลูกหลานได้จัดเตรียมไว้ให้ จากนั้นลูกหลานเรียงตามอายุและลำดับความสัมพันธ์ในครอบครัวเข้าไหว้ทีละคน พร้อมกับการยกสุราขึ้นดื่มขณะเข้าไหว้ผู้สูงอายุเพื่อแสดงความเคารพและอวยพรให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง อายุยืนยาว หลังจากเสร็จพิธีแบบทางการแล้ว ลูกหลานก็จะร่วมกันรับประทานอาหารและดื่มจู้โซ่วจิ่วที่จัดเตรียมไว้ ซึ่งคนในหลายพื้นที่ต่างมีความเชื่อตรงกันว่าการได้ดื่มจู้โซ่วจิ่วในงานอวยพรวันเกิดของผู้สูงอายุนอกจากจะเป็นการอวยพรให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรงและมีอายุที่ยืนยาวแล้ว ลูกหลานที่ได้

[1] เพี๋ยว （瓢） คือ ภาชนะใส่เหล้าในสมัยโบราณ ทำจากน้ำเต้าที่แห้งแล้ว ผ่าครึ่งเป็นสองซีก

ร่วมดื่มจู๋โซ่วจิ่วนี้ก็จะมีอายุที่ยืนยาวด้วยเช่นกัน ยิ่งดื่มเยอะอายุก็ยิ่งยืนยาวมากขึ้น ดังนั้นลูกหลานที่มาร่วมในพิธีต่างก็ร่วมรับประทานอาหารและดื่มสุรากันอย่างสนุกสนาน (丛书编委会, 2010 : 63)

ในพิธีฝังศพ (丧葬礼仪) หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนการเปลี่ยนเสื้อผ้าให้ศพ จัดแจงศพของผู้ตายให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย ป้อนข้าวป้อนน้ำแก่ผู้ตาย และนำศพผู้ตายใส่ไว้ในโลงเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเคลื่อนย้ายศพมาที่สุสานเพื่อทำพิธีฝัง ซึ่งในขณะที่ได้วางโลงศพไว้ในหลุมฝังศพแล้วญาติพี่น้องจะต้องหยิบดินมาโรยไว้ด้านบน เนื่องจากมีความเชื่อว่าหลังการตายดวงวิญญาณของผู้ตายจะตามญาติพี่น้องกลับบ้าน จึงต้องโรยดินทับไว้ด้านบน นอกจากนี้ยังต้องเดินรอบหลุมฝังศพสามรอบ ระหว่างเดินกลับบ้านก็ห้ามหันกลับมามองหลุมฝังศพ เมื่อถึงบ้านจะต้องล้างมือให้สะอาด และในบางพื้นที่จะใช้สุราในการล้างมือ ความหมายก็คือต่อไปจะไม่มีคนตายอีก หลังจากนั้น นับจากวันที่เสียชีวิตไปจนถึง 49 วัน ในทุก ๆ 7 วัน ญาติจะต้องทำพิธีเซ่นไหว้บรรพบุรุษ พิธีในวันที่ 49 จะสำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นวันที่ญาติสนิทมิตรสหายจะมาร่วมอธิษฐานให้ลูกหลานของผู้ตายมีความสุขความเจริญ ซึ่งก็เป็นวันที่ญาติพี่น้องสามารถถอดชุดไว้ทุกข์ออกได้ หลังจากเสร็จสิ้นการไว้ทุกข์ 49 วัน ลูกหลานก็จะจัดพิธีเซ่นไหว้บรรพบุรุษในวันครบรอบการตาย 100 วัน และครบรอบการตาย 1 ปี อีกครั้ง และในพิธีเซ่นไหว้แต่ละครั้งลูกหลานก็มักจะนำสุรามาเป็นของเซ่นไหว้ด้วย เพราะสุรากับของคาวเป็นสิ่งคู่กัน ยิ่งหากบรรพบุรุษเมื่อครั้งยังมีชีวิตเป็นคนชอบดื่ม ของเซ่นไหว้ก็ยิ่งขาดสุราไม่ได้ (周晨萌, 2010)

นอกจากประเพณีที่จัดขึ้นในช่วงเวลาสำคัญของชีวิตจะมีสุราเข้ามาเกี่ยวข้องแล้ว การทำมาหากินหรือการประกอบอาชีพของคนจีนในสมัยก่อนก็มีสุราเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงถือเป็นธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะคนจีนในพื้นที่ชนบท โดยจะขออธิบายดังนี้

ในสมัยก่อน คนจีนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม กำลังในการผลิตไม่ได้มีความทันสมัยเหมือนเฉกเช่นปัจจุบัน ชาวบ้านจะอาศัยดินฟ้าอากาศในการเพาะปลูก ผลผลิตจะดีหรือไม่ดีก็จะขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลัก ดังนั้นจิตใจของคนจีนจึงเต็มไปด้วยความเคารพและความยำเกรงที่มีต่อพลังธรรมชาติ ถึงขั้นเกิดความเชื่อที่ว่าในโลกนี้มีเทพเจ้าที่คอยบงการธรรมชาติอยู่ นอกจากจะต้องขยันขันแข็งในการเพาะปลูกแล้ว ยิ่งต้องให้ความสำคัญกับการเซ่นไหว้เทพเจ้าที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกด้วย เช่น การเซ่นไหว้เทพเจ้าแห่งดิน การเซ่นไหว้เทพเจ้าแห่งเตา เป็นต้น ด้วยความศรัทธาที่มีต่อเทพเจ้าแห่งดิน คนจีนแต่ละหมู่บ้านจะสร้างศาลเจ้าไว้สำหรับบูชาเทพเจ้าแห่งดิน เพราะคนจีนเชื่อว่าการเพาะปลูกจะดีหรือไม่ดี ผลผลิตจะได้เยอะหรือน้อย เทพเจ้าแห่งดินจะเป็นผู้ตัดสิน ฉะนั้น ก่อนการเพาะปลูกและหลังการเก็บเกี่ยวจะต้องทำพิธีเซ่นไหว้เทพเจ้าแห่งดินเสมอ นอกจากนี้ คนจีนยังเชื่อว่าเตาทำอาหารที่อยู่ในห้องครัวก็มีเทพเจ้าคอยปกป้องดูแลเช่นกัน ดังนั้น ทุกครั้งที่มีอาหารดี ๆ ทาน จะต้องทำการบูชาเทพเจ้าแห่งเตาเสียก่อน เช่น เมื่อมีการนำข้าวที่เพิ่งทำการเก็บเกี่ยวมาหุงเป็นครั้งแรก จะต้องนำข้าวใหม่ที่นำมาหุงนี้เซ่นไหว้เทพเจ้าแห่งฟ้าและเทพเจ้าแห่งเตาก่อน โดยข้าวที่ตักถ้วยแรกจะถูกยกไปวางที่ประตูพร้อมกับสุราและกับข้าว และให้ผู้ชายที่เป็นเจ้าบ้านทำพิธีจุดธูปบูชา เพื่อเป็นการขอบคุณที่เทพเจ้าทั้งหลายปกปักรักษา และหวังว่าในปีต่อ ๆ ไปจะได้เก็บเกี่ยวผลผลิตที่อุดมสมบูรณ์นี้อีก จากนั้นนำข้าวที่ตักเป็นถ้วยที่สอง พร้อมกับสุราและกับข้าวไปบูชาเทพเจ้าแห่งเตา เมื่อเสร็จพิธีคนในบ้านจึงทานอาหารได้ เป็นต้น (黎敏, 2010)

ปัจจุบันแนวคิดในการทำมาหากินหรือการประกอบอาชีพของคนจีนได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ทั้งนี้เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความคิดในการประกอบอาชีพของคนจีน

เปลี่ยนไปด้วย คนจีนจำนวนมากไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเหมือนเช่นคนในสมัยก่อน เพราะมองว่าอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีความยากลำบาก ค่าตอบแทนต่ำ จึงทำให้คนจีนสมัยใหม่เลือกประกอบอาชีพตามความนิยมของยุคสมัย เช่น ค้าขาย นักธุรกิจ เป็นต้น แต่ไม่ว่าการประกอบอาชีพจะเปลี่ยนไปอย่างไร มีสิ่งหนึ่งที่ยังคงมีความเหมือนกันอยู่ก็คือการนำสุรามาเป็นส่วนหนึ่งของการทำมาหากินหรือการประกอบอาชีพ กล่าวคือ สมัยก่อนคนจีนจะใช้สุราในการเซ่นไหว้เทพเจ้าทั้งหลายที่เกี่ยวกับการเพาะปลูก เพื่อขอให้เทพเจ้าช่วยให้การเพาะปลูกได้ผลผลิตที่อุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันคนจีนจะใช้สุราในการเลี้ยงต้อนรับแขก เพื่อสร้างความสัมพันธ์และการเจรจาทางธุรกิจ ซึ่งกล่าวได้ว่าสุรามีความสำคัญอย่างมากบนโต๊ะอาหารในงานเลี้ยงต้อนรับ เพราะการต้อนรับและเลี้ยงดูที่ดีถือเป็นการให้เกียรติแขก ซึ่งก็เป็นการสร้างความประทับใจด่านแรกที่จะช่วยให้การสร้างความสัมพันธ์และการเจรจาทางธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น หรือแม้กระทั่งการเปิดกิจการใหม่ เจ้าของกิจการก็จะมีการจัดงานเลี้ยงเพื่อเชิญญาติสนิทมิตรสหายหรือเพื่อนทางธุรกิจมาร่วมฉลองการเปิดกิจการใหม่ของตนเอง ซึ่งในงานเลี้ยงจะมีทั้งสุราและอาหารไว้คอยต้อนรับแขกผู้มาร่วมงาน

นอกจากนี้ ในช่วงเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ของจีน อย่างเช่น เทศกาลตรุษจีน (春节) หรือ เทศกาลปีใหม่จีน ในค่ำคืนสุดท้ายของปีเก่าคนจีนจะเฉลิมฉลองด้วยการโต้รุ่งจนถึงวันใหม่ ในขณะโต้รุ่งจะมีการดื่มสุราไปด้วย ซึ่งสุราที่ดื่มในค่ำคืนสุดท้ายของปีเก่านี้คนจีนจะเรียกว่า “โซ่วซุ้ยจิ่ว (守岁酒)” โดยจะดื่มกับคนในครอบครัว เพื่อเป็นการสังสรรค์ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ และในวันแรกของปีคนจีนก็จะมีการดื่มสุราที่เรียกว่า “ถูซูจิ่ว (屠苏酒)” เพื่อปัดเป่าโรคภัยหรือสิ่งไม่ดีให้ออกไปตามความเชื่อ (罗水发, 2019) ในเทศกาลไหว้พระจันทร์ (中秋节)[1] ยามค่ำคืนคนจีนจะมีการทาน “ถวนหยวนฟ่าน (团圆饭)[2]” และมีการดื่ม “ถวนหยวนจิ่ว (团员酒)[3]” ร่วมกับคนในครอบครัว เพื่อเฉลิมฉลองและชื่นชมความงดงามของดวงจันทร์ไปด้วยกัน ซึ่งก็ได้ประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นธรรมเนียมประเพณีที่ยังคงอยู่ในปัจจุบัน (张冬, 2013 : 129) สำหรับเทศกาลสำคัญอื่น ๆ อย่างเช่น เทศกาลโคมไฟ เทศกาลเช็งเม้ง คนจีนก็มักจะนำสุรามาเป็นหนึ่งในสิ่งของที่นำมาเซ่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือสิ่งที่ตนเองเคารพนับถือ รวมถึงบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งจะเห็นได้ว่าในทุกเทศกาลสำคัญของจีนมักจะมีสุราเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ นอกจากนี้ ในบางกลุ่มชาติพันธุ์ของจีนอย่างเช่นกลุ่มชาติพันธุ์เหมียว (苗族)[4] ชาวเหมียวจะชื่นชอบการดื่มสุราเพื่อการสังสรรค์เฮฮาเป็นอย่างมาก และเมื่อมีแขกมาเยือนก็จะใช้สุราในการต้อนรับแขกผู้มาเยือนด้วยความยินดี กลุ่มชาติพันธุ์ว้า (佤族)[5] ก็เช่นกันที่ชื่นชอบการดื่มสุราเป็นพิเศษ ชาวว้ามักจะนำสุราที่หมักด้วยข้าวแดงในกระบอกไม้ไผ่มาต้อนรับแขกที่มาเยือน (เมชฌ สอดส่องกฤษ, 2556)

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า “สุรา” มีความสัมพันธ์กับชีวิตของคนจีนมาอย่างยาวนาน ในทุกช่วงเวลาสำคัญของชีวิตหรือในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ คนจีนก็มักจะนำสุรามาเป็นส่วนหนึ่งในการเฉลิมฉลองหรือการประกอบพิธีกรรมเสมอ จนทำให้สุรากลายเป็นหนึ่งในสัญลักษณ์ที่สามารถสะท้อนวิถีชีวิต ความคิด วัฒนธรรม

[1] เทศกาลไหว้พระจันทร์ มีชื่อเรียกในภาษาจีนอีกชื่อหนึ่งว่า “团圆节” ถือเป็นอีกหนึ่งเทศกาลที่ครอบครัวได้อยู่พร้อมหน้ากัน เพื่อนฝูงได้พบปะสังสรรค์ด้วยกัน

[2] ถวนหยวนฟ่าน (团员饭) คือ อาหารที่คนในครอบครัวได้มาทานอย่างพร้อมหน้ากัน

[3] ถวนหยวนจิ่ว (团员酒) คือ สุราที่คนในครอบครัวได้มานั่งดื่มอย่างพร้อมหน้ากัน

[4] กลุ่มชาติพันธุ์เหมียว หรือกลุ่มชาติพันธุ์แม้ว (苗族) เป็นหนึ่งในกลุ่มชาติพันธุ์ของจีนที่มีถิ่นฐานอยู่ในมณฑลและเมืองต่าง ๆ ในประเทศจีนหลายแห่ง โดยเมืองที่มีจำนวนประชากรของชาวเหมียวมากที่สุดคือเมืองเซียงซี (湘西) มณฑลหูหนาน (湖南)

[5] กลุ่มชาติพันธุ์ว้า (佤族) มีถิ่นฐานอยู่ในมณฑลยูนนาน (云南) บริเวณทิศใต้ของเทือกเขาหนู่ (怒山) ซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ของชาวว้า พื้นที่บริเวณนี้จึงถูกเรียกว่า “หุบเขาอาหว่า (阿佤山区)”

ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี รวมถึงการต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ของคนจีนให้เราได้เห็นจวบถึงปัจจุบัน

ถ้อยคำที่สัมพันธ์กับ “สุรา”

“สุรา” ในภาษาจีนตรงกับคำว่า “酒” เป็นเครื่องดื่มที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตและจารีตประเพณีของคนจีนมาช้านาน ซึ่งจะเห็นได้จากการนำสุรามาเป็นเครื่องดื่มในประเพณีหรือโอกาสสำคัญ การนำสุรามาเป็นของเซ่นไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนจีนเคารพนับถือ ซึ่งได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นแบบแผน ขนบธรรมเนียม หรือจารีตประเพณีอย่างที่เราเห็นในปัจจุบัน และจากการที่คนจีนนำสุรามาเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบพิธีการในประเพณีหรือโอกาสสำคัญต่าง ๆ ทำให้ในภาษาจีนมีถ้อยคำที่มีความหมายสัมพันธ์กับ “สุรา” และมีคำว่า “酒”เป็นส่วนประกอบเกิดขึ้นมากมาย เช่น

酒菜	*หมายถึง*	*สุราและอาหาร*
酒馆	*หมายถึง*	*ร้านขายสุราและอาหาร*
酒鬼	*หมายถึง*	*ขี้เหล้า (เป็นคำที่ใช้ด่าคน)*
酒会	*หมายถึง*	*งานเลี้ยง (ซึ่งใช้สุราและอาหารต้อนรับแขก)*
酒量	*หมายถึง*	*คอ (หมายถึงความสามารถในการดื่มสุรา)*
酒器	*หมายถึง*	*ภาชนะใส่สุรา*
酒钱	*หมายถึง*	*ค่าสุรา ; ค่าน้ำร้อนน้ำชา*
酒色	*หมายถึง*	*สุรานารี*
酒徒	*หมายถึง*	*ขี้เหล้า*
酒席	*หมายถึง*	*โต๊ะ (หมายถึงอาหารที่ตั้งเรียงรายเต็มโต๊ะเพื่อเลี้ยงแขก)*
酒兴	*หมายถึง*	*อารมณ์ที่ดื่มสุราได้ที่*
酒盅	*หมายถึง*	*ถ้วยเหล้า*

—— เธียรชัย เอี่ยมวรเมธ (2559)

加冠礼酒	*หมายถึง*	*สุราที่ดื่มในพิธีการเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์*
别亲酒	*หมายถึง*	*งานเลี้ยงที่ครอบครัวจัดให้เจ้าสาวก่อนแต่งงาน*
抓周酒	*หมายถึง*	*งานเลี้ยงฉลองอายุครบหนึ่งขวบของเด็ก*
祝寿酒	*หมายถึง*	*สุราที่ดื่มในงานอวยพรวันเกิด (ของผู้สูงอายุ)*
女儿酒	*หมายถึง*	*สุราที่ครอบครัวหมักไว้ใช้ในช่วงที่ลูกสาวแต่งงาน*
酒杯	*หมายถึง*	*แก้วสุรา*
酒宴	*หมายถึง*	*งานเลี้ยงที่มีทั้งสุราและอาหาร*
上马酒	*หมายถึง*	*อาหารและสุราที่ฝ่ายเจ้าสาวเตรียมไว้ให้ขบวนของฝ่ายเจ้าบ่าวที่เดินทางไปรับที่บ้าน*
上坟酒	*หมายถึง*	*สุราสำหรับเซ่นไหว้บรรพบุรุษในเทศกาลเชงเม้ง*

报生酒 หมายถึง สุราที่นำไปให้บ้านแม่ยายเพื่อแจ้งว่าลูกของตนคลอดแล้ว
寄名酒 หมายถึง สุราที่ดื่มกันในช่วงทำพิธีฝากชื่อ (ของเด็กเกิดใหม่), ตามประเพณีเก่า การฝากชื่อ ก็คือ ให้เด็กรับภิกษุ นักบวชเป็นอาจารย์หรือพ่อแม่บุญธรรมเพื่อให้มีอายุยืน
—— 丛书编委会 (2010)

นอกจากตัวอย่างข้างต้น ถ้อยคำในภาษาจีนที่มีสุราเป็นส่วนประกอบยังมีอีกเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีขอบเขตของความหมายค่อนข้างกว้างและหลากหลาย แต่สิ่งหนึ่งที่สามารถบ่งบอกได้อย่างชัดเจน คือ แนวคิด ความเชื่อ แนวปฏิบัติ ขนบธรรมเนียม ตลอดจนสภาพสังคมจีน ที่สะท้อนออกมาผ่านถ้อยคำ ตัวอย่างเช่น

酒仙 (เทพเจ้าแห่งสุรา) 酒神 (เทพเจ้าแห่งสุรา) 酒圣 (นักปราชญ์แห่งสุรา) เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงการชื่นชมหรือเลื่อมใสศรัทธาที่คนจีนมีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 酒舟 (ภาชนะใส่สุราในสมัยโบราณ) 酒臼 (ไหสำหรับใส่สุรา) 酒衣 (ถ้วยสุราที่แกะสลักด้วยเครื่องประดับเงินและทอง) เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงอุปกรณ์เครื่องใช้เกี่ยวกับสุราที่มีใช้ตามยุคสมัยและมีเอกลักษณ์ของคนจีน 会亲酒 (สุราที่ดื่มในพิธีหมั้น) 喜酒 (สุรามงคล; สุราที่ดื่มในงานเลี้ยงแต่งงาน) เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงแนวปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมหรือจารีตประเพณี 酒官 (เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการผลิตสุรา รวมถึงคำสั่งของทางราชการที่เกี่ยวข้อง) 酒藏 (หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการผลิตและเก็บสุราให้กับราชสำนักในสมัยก่อน) 酒坊使 (ชื่อเรียกของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการผลิตสุราในสมัยราชวงศ์ถังและซ่ง) เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงตำแหน่งหน้าที่หรือหน่วยงานที่คอยดูแล บริหารจัดการงานด้านสุราในสมัยก่อน (董超旭, 2016)

酒鬼 (ขี้เหล้า) 酒徒 (ขี้เหล้า) 酒桶 (ขี้เหล้า, คนที่ดื่มสุราได้ในปริมาณมาก) 酒缸 (ขี้เหล้า, คนที่ดื่มสุราได้ในปริมาณมาก) เป็นถ้อยคำที่ใช้ในการด่าคนที่ชอบดื่มสุรา 酒禁 (ข้อห้ามในการหมักและดื่มสุรา) 酒戒 (ข้อห้ามเกี่ยวกับสุรา) 酒法 (คำสั่ง, ประกาศเกี่ยวกับสุรา) 酒道 (หลักการเกี่ยวกับสุรา) เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงแนวปฏิบัติและข้อห้ามต่าง ๆ ที่บัญญัติขึ้นเกี่ยวกับสุรา 酒祸 (ความวุ่นวายที่เกิดจากการดื่มสุรา) 酒病 (โรคที่เกิดจากการดื่มสุราเกินขนาด) 酒辜 (ความผิด, โทษที่เกิดจากการดื่มสุรา) เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงภัยพิบัติ โรคภัย และความผิดที่เกิดจากการดื่มสุรา 通路酒 (สุราและอาหารที่ฝ่ายชายเตรียมไว้ให้แม่สื่อ) 撞门酒 (สุราที่ฝ่ายชายนำไปให้ฝ่ายหญิงตอนสู่ขอ) 合欢酒 (สุราที่บ่าวสาวแลกกันดื่มในพิธีแต่งงาน) เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงชีวิตสมรสที่มีความสุข งดงามและยืนยาว (王勇卫, 2008)

นอกจากนี้ 王文涛 (2012) ยังได้กล่าวถึงกลุ่มถ้อยคำที่ใช้เรียกบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับสุราดังนี้ 女酒 (คนใช้ผู้หญิงคอยทำหน้าที่กลั่นสุรา) 酒瓮 (ช่างฝีมือในการทำหรือผลิตสุรา) 酒太公 (ช่างฝีมือในการกลั่นสุรา) เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่ในการดูแลงานด้านสุรา 酒生 (พนักงานขายสุรา) 酒家 (เจ้าของร้านขายสุรา) 酒妪 (ภรรยาของเจ้าของร้านขายสุรา) 酒妇 (หญิงขายสุรา) เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการขายสุรา 酒伶 กับ 酒佐 (หญิงสาวที่คอยให้ความบันเทิงด้วยการร้องรำในโรงเตี๊ยมในสมัยก่อน) 酒把侍 (คนชงสุราในโรงเตี๊ยม) เป็นถ้อยคำที่แสดงถึงบุคคลที่มีหน้าที่ในการให้บริการและสร้างความบันเทิงให้กับแขกที่แวะเวียนมาดื่มสุราในสมัยก่อน เป็นต้น

จากความหมายที่สะท้อนออกมา จะเห็นว่า ถ้อยคำที่มีสุราเป็นส่วนประกอบมีความเกี่ยวพันกับชีวิตของคนจีนจนไม่อาจจะแยกออกจากกันได้ ถ้อยคำแต่ละถ้อยคำมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น สื่อถึงความเป็นจีนได้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านแนวคิด ความเชื่อ แนวปฏิบัติ ขนบธรรมเนียม สภาพสังคม ตลอดจนภาษาและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง

สำนวนจีนที่สัมพันธ์กับ “สุรา”

สุรากับคนจีนมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นมาตั้งแต่เมื่อหลายพันปีก่อน การดำรงชีวิตของคนจีนในด้านต่าง ๆ ก็มักจะมีสุราแทรกซึมอยู่ด้วยเสมอ และการที่สุราได้แทรกซึมเข้ามาในชีวิตความเป็นอยู่ของคนจีน ทำให้ในภาษาจีนก่อกำเนิดภาษาในรูปแบบของสำนวนเป็นจำนวนมาก โดยสำนวนจีน (中国成语) คือการใช้ภาษาจีนที่มีรูปแบบชัดเจน ความหมายลึกซึ้ง ส่วนใหญ่จะใช้ในการอุปมาอุปไมย ทั้งในด้านดีและด้านลบ มีการใช้อย่างแพร่หลายตั้งแต่สมัยโบราณ และใช้สืบต่อกันมาจนถึงยุคสมัยปัจจุบัน สำนวนจีนไม่เพียงแต่เป็นถ้อยคำที่คนจีนใช้ในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งสะท้อนความเป็นชนชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ แนวคิด และวิถีชีวิตของคนจีนด้วย (魏文静, 2018 : 61-62) สำหรับสำนวนจีนที่มีความเกี่ยวข้องกับสุรานั้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งล้ำค่าทางวัฒนธรรมจีนอย่างหนึ่ง เนื่องจากเป็นสิ่งที่ได้มาจากการประมวลผลทางความคิด การรับรู้ ตลอดจนกฎเกณฑ์การใช้ภาษาของคนจีน ทำให้รูปแบบโครงสร้างและการถ่ายทอดความหมายมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ สามารถสะท้อนแก่นแท้ทางวัฒนธรรมของคนจีนที่ผ่านการหล่อหลอมมาตั้งแต่อดีตได้อย่างชัดเจน (王玉伟, 2010 : 4)

ในภาษาจีนมีสำนวนจีนอยู่มากมาย และสำนวนที่มีความสัมพันธ์กับ “สุรา (酒)” ที่ปรากฏในพจนานุกรม《中华成语词典》(申红潮, 2018) มีดังนี้

1. สำนวนที่แสดงถึงการเฉลิมฉลอง

肉山酒海	*อุปมา*	*งานเลี้ยงที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยเนื้อสัตว์และสุรา*
旨酒嘉肴	*อุปมา*	*อาหารและสุราที่มีรสชาติอันเยี่ยมยอด*
酒醉饭饱	*อุปมา*	*การดื่มสุราและทานอาหารอย่างเต็มที่ อย่างถึงอกถึงใจ*
酒足饭饱	*อุปมา*	*มีความหมายเหมือนกับ “酒醉饭饱”*

2. สำนวนที่แสดงถึงความเรียบง่าย

斗酒只鸡	*อุปมา*	*การใช้อาหารและเครื่องดื่มแบบง่ายๆ ในการต้อนรับแขกผู้มาเยือน*

3. สำนวนที่แสดงถึงความเกินคาด

乞浆得酒	*อุปมา*	*สิ่งที่ได้มามากกว่าสิ่งที่ขอ*

4. สำนวนที่แสดงถึงการไว้อาลัย

斗酒只鸡	*อุปมา*	*การใช้สุรากับไก่ในการอาลัยเพื่อนที่เสียชีวิต*

5. สำนวนที่แสดงถึงลักษณะนิสัยของมิตรสหาย

酒朋诗侣	*อุปมา*	*มิตรสหายที่เป็นทั้งเพื่อนดื่มและเพื่อนในการประพันธ์บทกลอน*
酒肉朋友	*อุปมา*	*เพื่อนที่ไม่ทำงานทำการอะไร เป็นแค่เพื่อนกินเพื่อนเล่นกันเท่านั้น*
诗朋酒友	*อุปมา*	*มีความหมายเหมือนกับ “酒朋诗侣”*

6. สำนวนที่แสดงถึงบุคลิกภาพ ความสามารถ

斗酒百篇	อุปมา	*ดื่มสุราเพียงหนึ่งโถ่วก็สามารถเขียนบทกลอนได้ร้อยบท; อุปมาถึงคนที่มีความกล้าหาญและตั้งใจ มีอัจฉริยะทางด้านการประพันธ์เฉียบแหลม*
风流潇酒	อุปมา	*บุรุษที่มีสติปัญญาความรู้ ชอบความอิสระ ดูสง่างาม*

7. สำนวนที่แสดงถึงทัศนคติในการใช้ชีวิต

今朝有酒今朝醉	อุปมา	*การคิดถึงแต่สิ่งที่อยู่ต่อหน้า โดยไม่คิดถึงอนาคต*
借酒浇愁	อุปมา	*ใช้การดื่มสุรามาเป็นวิธีในการดับทุกข์ภายในจิตใจ*
酒食征逐	อุปมา	*การสังสรรค์กินดื่มกันบ่อยๆ หรือการแสวงหาความสุข*
旧瓶装新酒	อุปมา	*การใช้รูปแบบเก่าในการนำเสนอสิ่งใหม่*

8. สำนวนที่แสดงถึงการหมกมุ่น ลุ่มหลง หรือยึดติดกับสิ่งไม่ดี

灯红酒绿	อุปมา	*ชีวิตที่หมกมุ่นอยู่กับแสงสีและสุรานารีในยามราตรี*
高阳酒徒	อุปมา	*คนที่หลงระเริงกับการดื่มสุราจนเมามาย ส่วนมากจะหมายถึงตนเอง*
花天酒地	อุปมา	*ชีวิตที่มัวเมาลุ่มหลงในสุราและนารี*
金貂换酒	อุปมา	*หลงระเริงกับการดื่มสุราอย่างมัวมัน โดยไม่สนใจต่อความสง่า ความยิ่งใหญ่ หรือภาพลักษณ์ของตนเอง*
酒地花天	อุปมา	*มีความหมายเหมือนกับ “花天酒地”*
酒绿灯红	อุปมา	*มีความหมายเหมือนกับ “灯红酒绿”*
酒色财气	อุปมา	*ติดสุรา ติดผู้หญิง ติดเงินทอง ชอบโอ้อวด*
酒色之徒	อุปมา	*คนที่หมกมุ่นอยู่กับการกินการดื่มและผู้หญิง*
贪花恋酒	อุปมา	*มัวเมา ลุ่มหลง อาลัยอาวรณ์อยู่กับสุราและนารี*
酒池肉林	อุปมา	*การใช้ชีวิตที่หรูหราฟุ่มเฟือยสุดขั้ว*
酒酣耳热	อุปมา	*ดื่มสุราอารมณ์กำลังครื้ม ดื่มเต็มที่จนหูแดง*

9. สำนวนที่แสดงถึงการตำหนิ ต่อว่า

酒囊饭袋	อุปมา	*คนที่ไม่มีประโยชน์ ดีแต่กินดีแต่ดื่ม ทำงานทำการไม่เป็นลักอย่าง*
酒瓮饭囊	อุปมา	*มีความหมายเหมือนกับ “酒囊饭袋”*

10. สำนวนที่แสดงถึงช่วงเวลา

茶余酒后	อุปมา	*เวลาว่างหลังการดื่มสุรา ดื่มชา*

จากสำนวนและความหมายที่ปรากฏข้างต้น สามารถอธิบายได้ว่า สำนวนจีนที่กำเนิดเกิดขึ้นต่างมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชีวิตของคนจีน โดยแต่ละสำนวนจะไม่แสดงความหมายที่ตรงตัว แต่จะเน้นที่การ

แสดงความหมายแฝงแทน โดยนำสุรามาเป็นส่วนหนึ่งในการแสดงความหมาย โดยนำมาใช้เพื่อการเปรียบเปรย อุปมาอุปไมยถึงสิ่งที่ต้องการสื่อถึง ซึ่งความหมายของแต่ละสำนวนที่ถ่ายทอดออกมาจะแตกต่างกันไปตามส่วนประกอบของสำนวน ลักษณะการใช้ และที่มาของสำนวน โดยจะขออธิบายเพิ่มเติมดังนี้

◆ สุรากับการเฉลิมฉลอง

สุราเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมจีนมาช้านาน จนกลายเป็นส่วนประกอบสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนจีน โดยเฉพาะในเทศกาลหรือโอกาสสำคัญต่าง ๆ คนจีนมักจะนำสุรามาเป็นเครื่องดื่มในการเฉลิมฉลอง เช่น ในโอกาสการสร้างบ้านใหม่ คนจีนจะมีการเฉลิมฉลองด้วยการดื่ม “ชั่งเหลียงจิ่ว (上梁酒)” หลังเสร็จสิ้นฤดูกาลเก็บเกี่ยวจะเฉลิมฉลองด้วยการดื่ม “ชิ่งเฟิงจิ่ว (庆丰酒)” หลังจากได้ชัยชนะกลับมาก็จะเฉลิมฉลองด้วย “ชิ่งกงจิ่ว (庆功酒)” และหลังจากทารกแรกเกิดมีอายุครบหนึ่งร้อยวันก็จะเฉลิมฉลองหรือร่วมยินดีด้วย “ไป๋รื้อจิ่ว (百日酒)” เป็นต้น จะเห็นได้ว่าสุราได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลอง รวมถึงการร่วมแสดงความยินดีของคนจีนมาโดยตลอด (庞学铨, 2021) ซึ่งแน่นอนว่าการเฉลิมฉลองในแต่ละครั้งจะต้องมีการจัดเตรียมสุราให้เพียงพอต่อการดื่มด้วย และการมีสุราไว้ดื่มอย่างเพียงพอหรือมีในปริมาณที่มากจนดื่มไม่หมดนั้น ก็สามารถสะท้อนถึงความอุดมสมบูรณ์ทางด้านการกินการอยู่ของคนจีนได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้ คนจีนจึงนำสุรามาเป็นส่วนประกอบของสำนวนเพื่ออุปมาถึงการเฉลิมฉลอง ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ในการดำเนินชีวิตด้วย เช่น สำนวน 肉山酒海 ที่มีความหมายว่า “งานเลี้ยงที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยเนื้อสัตว์และสุรา” เป็นต้น

◆ สุรากับความเรียบง่าย และความเกินคาด

周晨萌 (2010 : 17-18) กล่าวไว้ว่า ในสมัยก่อนกำลังในการผลิตสุรายังมีไม่มากเหมือนเช่นปัจจุบัน ทำให้สุราถูกนำมาใช้ในโอกาสสำคัญ ๆ เท่านั้น และบ้านที่มีสุราไว้ดื่มตลอดทั้งปีถือว่าเป็นบ้านที่มีฐานะร่ำรวย มีเงินมีทองสำหรับซื้อสุรา ส่วนชาวบ้านธรรมดาทั่วไปจะมีโอกาสในการดื่มสุราน้อยมาก โดยเฉพาะชาวไร่ชาวนาที่จะมีโอกาสในการดื่มสุราหลังฤดูเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนสิบเท่านั้น เนื่องจากหลังฤดูเก็บเกี่ยวชาวบ้านสามารถนำผลผลิตที่ได้จากการเก็บเกี่ยวมาหมักเป็นสุราไว้ดื่มเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ 罗水发 (2019 : 13) ที่กล่าวไว้ว่า สมัยโบราณสิ่งสำคัญในการหมักสุราคือการใช้วัตถุดิบจำพวกข้าวที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของชาวบ้านมาใช้ในการหมัก สุราจึงไม่ใช่เครื่องดื่มที่หาดื่มได้ง่ายในขณะนั้นสำหรับชาวบ้านทั่วไป โดยสุราจะถูกนำมาใช้ในช่วงเวลาและโอกาสสำคัญ อย่างเช่น การเซ่นไหว้ พิธีทางศาสนา งานเฉลิมฉลอง และงานเลี้ยง เท่านั้น ด้วยข้อจำกัดนี้ทำให้ชาวบ้านทั่วไปไม่สามารถนำสุรามาต้อนรับแขกผู้มาเยือนได้อย่างเต็มที่ เมื่อมีแขกมาเยือนจึงทำการต้อนรับแบบเรียบง่ายตามฐานะ ภายหลังจึงเกิดสำนวนที่ใช้สุรามาแสดงถึงความเรียบง่ายขึ้น เช่น สำนวน 斗酒只鸡 เป็นต้น เพื่อแสดงถึงการใช้อาหารและเครื่องดื่มแบบง่าย ๆ ในการต้อนรับแขกผู้มาเยือน

นอกจากนี้ สุรายังถูกนำมาสร้างเป็นสำนวนที่แสดงถึงสิ่งที่ได้มาเกินความคาดหมายด้วย อย่างที่กล่าวไว้ในข้างต้นว่าในสมัยก่อนไม่ใช่ทุกคนจะมีโอกาสในการดื่มสุรา โดยเฉพาะคนขอทานที่ต้องเอาชีวิตรอดด้วยการขอเงินขออาหารจากคนอื่น ซึ่งเงินและอาหารที่ได้มาก็มีเพียงน้อยนิดเพียงแค่ประทังชีวิตเท่านั้น ไม่สามารถนำไปซื้อหรือแลกเปลี่ยนเป็นสุราได้ แต่หากวันไหนมีคนใจดีให้สุรามาดื่ม วันนั้นก็จะถือเป็นวันที่โชคดี เพราะสุราเป็นสิ่งที่ไม่คิดว่าจะได้จากการขอทาน ต่อมาคนจีนจึงนำสุรากับการขอทานมาสร้างเป็นสำนวนเพื่อนำมาอุปมาถึงสิ่งที่ได้มานั้นเกินความคาดหมายด้วย เช่น สำนวน 乞浆得酒 เป็นต้น

◆ สุรากับการไว้อาลัย

คนจีนเมื่อถึงช่วงวัยที่สามารถดื่มสุราได้ก็จะเริ่มเรียนรู้การดื่มสุราเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่สังคมในรูปแบบ ที่โตขึ้น การดื่มสุราเป็นเรื่องปกติของคนจีน แม้กระทั่งก่อนการรับประทานอาหารในบ้านก็ยังมีการดื่มสุราเพื่อเรียกน้ำย่อยให้ทานอาหารอร่อย การสังสรรค์กับเพื่อนสนิทมิตรสหายก็ยังต้องมีสุรามาเป็นสิ่งในการผูกมิตรไมตรีและเชื่อมความสัมพันธ์ ซึ่งจะเห็นว่าสุราอยู่คู่กับคนจีนเกือบทุกช่วงเวลาของชีวิต จนกระทั่งเกิดการสูญเสียคน จีนก็มักจะนำสุราอาหารมาเซ่นไหว้ผู้ล่วงลับ เพื่อแสดงการไว้อาลัยตามธรรมเนียมประเพณี หรืออีกนัยหนึ่งคือต้องการให้ผู้ล่วงลับได้กินได้ดื่มเฉกเช่นตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ จากแนวปฏิบัตินี้ ทำให้เกิดสำนวนที่ใช้สุรามาเป็นส่วนประกอบและมีความหมายที่แสดงถึงการไว้อาลัยที่มีต่อผู้ล่วงลับขึ้น เช่น สำนวน 斗酒只鸡 ที่มีความหมายว่า “การใช้สุรากับไก่ในการอาลัยเพื่อนที่เสียชีวิต” เป็นต้น

◆ สุรากับลักษณะนิสัยของมิตรสหาย

ในโอกาสสำคัญ ๆ อย่างเช่น งานฉลองครบเดือน งานฉลองแต่งงาน หรืองานฉลองในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ คนจีนจะมีการเชิญชวนญาติสนิทมิตรสหายมาร่วมแสดงความยินดีและเฉลิมฉลองไปด้วยกัน ซึ่งแน่นอนว่าในการร่วมแสดงความยินดีและเฉลิมฉลองนั้นเจ้าบ้านจะต้องมีการจัดเตรียมอาหารและสุราไว้ต้อนรับแขกผู้มาเยือนเป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันเมื่อบ้านอื่นจัดงานและเชิญเราไปร่วมงานผู้ที่เป็นเจ้าบ้านก็ต้องจัดเตรียมอาหารและสุราไว้ต้อนรับและดูแลเราเช่นกัน การปฏิบัติในลักษณะนี้ถือเป็นการถ้อยทีถ้อยอาศัย ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และที่สำคัญเป็นการตอบแทนน้ำใจซึ่งกันและกัน ในทางกลับกันก็จะมีมิตรสหายบางส่วนที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้ แต่จะให้ความสำคัญเฉพาะช่วงเวลาที่คนอื่นชวนกินชวนดื่ม พอถึงเวลาที่ตนต้องเชิญคนอื่นบ้างกลับนิ่งเฉย เมื่อมีเหตุการณ์ในลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง คนจีนจึงเริ่มมีการประดิษฐ์สำนวนที่มีการนำสุรามาแสดงความหมายแฝงในการอุปมาถึงลักษณะนิสัยของมิตรสหายขึ้น เช่น สำนวน 酒肉朋友 ที่มีความหมายว่า “เพื่อนที่ไม่ทำงานทำการอะไร เป็นแค่เพื่อนกินเพื่อนเล่นกันเท่านั้น” เป็นต้น โดยสำนวนนี้เป็นการแสดงความหมายในเชิงลบ นอกจากนี้ คนจีนยังมีการประดิษฐ์สำนวนที่มีการนำสุรามาแสดงความหมายถึงลักษณะนิสัยของมิตรสหายในเชิงบวกด้วยเช่นกัน เช่น 酒朋诗侣 ที่มีความหมายว่า “มิตรสหายที่เป็นทั้งเพื่อนดื่มและเพื่อนในการประพันธ์บทกลอน” เป็นต้น เพื่อใช้ในการชื่นชมความดีและความเก่งของมิตรสหายที่เป็นได้ทั้งเพื่อนดื่มในยามทุกข์และเป็นเพื่อนคิดในยามประพันธ์บทกลอน

◆ สุรากับบุคลิกภาพ ความสามารถ

การดื่มสุรานอกจากจะเป็นการตอบสนองความต้องการของร่างกาย ทำให้ร่างกายกระชุ่มกระชวยมีชีวิตชีวาแล้ว การดื่มสุรายังสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพทางความคิด ความสามารถของผู้ดื่มได้อีกด้วย คำกล่าวนี้สามารถอธิบายได้จากในสมัยก่อนคนจีนถือเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน ชอบประพันธ์บทกลอนเพื่อใช้เป็นสิ่งสะท้อนทางความคิดและความรู้สึกทางใจ ซึ่งในการประพันธ์แต่ละครั้งก็มักจะมีการดื่มสุราให้ได้ที่เสียก่อนถึงจะสามารถถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกออกมาเป็นบทประพันธ์ที่งดงามได้ ยง อิงคเวทย์ และถาวร สิกขโกศล (1993 : 71) ได้กล่าวไว้ว่า “หลี่ ไป่ (李白) กวีที่มีชื่อเสียงในสมัยราชวงศ์ถังก็มีความชื่นชอบในการดื่มสุราขณะประพันธ์งานเช่นกัน จนถูกมองว่าเป็นกวีขี้เมาและได้รับฉายาอีกหนึ่งฉายาว่า “เทพแห่งสุรา” หลี่ ไป่ถือเป็นยอดแห่งกวี แต่งบทประพันธ์ได้อย่างรวดเร็วและมีความไพเราะเป็นอย่างยิ่ง” คำกล่าวนี้ช่วยยืนยันเพิ่มเติมได้ว่าการดื่มสุราสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพทางความคิด ความสามารถได้จริง ซึ่งก็สอดคล้องกับคำ

กล่าวของ 贡华南 (2020 : 61) ที่กล่าวไว้ว่า “饮酒是生命之间的对话、交流——酒给予我们者多矣，想象力、信念、勇气、希望、自由等。(การดื่มสุราคือการสื่อสาร พูดคุยระหว่างชีวิต สุราให้อะไรหลายอย่างแก่เรา เช่น จินตนาการ ความเชื่อ ความกล้า ความหวัง ความอิสระ เป็นต้น) ” ต่อมาได้มีการนำสุรามาสร้างเป็นสำนวน เพื่อแสดงถึงความสามารถ สติปัญญา และบุคลิกภาพอันสง่างามของบุคคล เช่น สำนวน 斗酒百篇 ที่มีความหมายว่า “ดื่มสุราเพียงหนึ่งโถ่วก็สามารถเขียนบทกลอนได้ร้อยบท” ซึ่งเป็นการอุปมาถึงความอัจฉริยะของบุคคล เป็นต้น

◆ สุรากับทัศนคติในการใช้ชีวิต

ในชีวิตของคนเรามักต้องประสบพบเจอกับผู้คนและเรื่องราวต่าง ๆ มากมาย ซึ่งก็อาจจะมีทั้งเรื่องดีเรื่องร้ายปะปนกันไป หากสิ่งที่พบเจอเป็นเรื่องดีก็จะส่งผลให้ชีวิตมีความสุข หากสิ่งที่พบเจอเป็นเรื่องเลวร้ายหรือเป็นสิ่งที่เราไม่ปรารถนาก็อาจส่งผลให้เกิดความทุกข์ภายในจิตใจได้ 贡华南 (2020 : 61) ได้กล่าวไว้ว่า “คนในสมัยก่อนใช้สุราในการบรรเทาความระทมทุกข์ ความเหนื่อยล้า ความอึดอัด และปมต่าง ๆ ที่มาทำลายความรู้สึกของมนุษย์ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ จิตใจ” ดังนั้น คนจีนเมื่อเกิดความทุกข์จึงมักจะดื่มสุราเพื่อดับทุกข์ เพราะสุรามีคุณสมบัติที่ทำให้รู้สึกดี คลายความกังวล ทำให้ลืมความทุกข์ได้ชั่วขณะ และการดื่มสุราเพื่อดับทุกข์นี้ ถือเป็นหนึ่งในทัศนคติที่คนจีนใช้ในการดำเนินชีวิต โดยสำนวนที่มีสุราเป็นส่วนประกอบและสะท้อนทัศนคติในการใช้ชีวิตของคนจีนมีอยู่หลายสำนวน เช่น สำนวน 借酒浇愁 ที่มีความหมายว่า “ใช้การดื่มสุรามาเป็นวิธีในการดับทุกข์ภายในจิตใจ” เป็นต้น นอกจากนี้ สุรายังถูกนำมาสร้างเป็นสำนวนที่แสดงถึงทัศนคติในการใช้ชีวิตในลักษณะอื่นด้วย เช่น สำนวน 今朝有酒今朝醉 ที่มีความหมายว่า “การคิดถึงแต่สิ่งที่อยู่ต่อหน้า โดยไม่คิดถึงอนาคต” เป็นต้น

◆ สุรากับการหมกมุ่น ลุ่มหลง หรือยึดติดกับสิ่งไม่ดี และการตำหนิ ต่อว่า

การดื่มสุรามีทั้งผลดีและผลเสีย หากดื่มในปริมาณที่เหมาะสมก็จะนำมาซึ่งผลดี แต่หากดื่มในปริมาณที่มากและบ่อยครั้งเกินไปก็อาจนำมาซึ่งผลเสียได้ บางคนชื่นชอบการดื่มสุราเป็นชีวิตจิตใจ ในแต่ละวันมักจะมีความสุขกับการใช้ชีวิตมัวเมาอยู่กับสุรานารีจนทำให้เสียงานเสียการ คนกลุ่มนี้จะถูกมองว่าเป็นคนไม่ดี ไม่น่าเชื่อถือ เพราะวัน ๆ มัวแต่หลงระเริงอยู่กับสุราเพียงอย่างเดียว จนไม่สนใจสิ่งรอบข้าง ซึ่งต่อมาการมัวเมากับการดื่มสุราถูกนำมาเป็นสิ่งสะท้อนถึงตัวบุคคลที่มีพฤติกรรมหมกมุ่น ลุ่มหลง หรือยึดติดกับสิ่งไม่ดี โดยบางส่วนถูกถ่ายทอดออกมาเป็นสำนวนจีน โดยมีคำว่า “สุรา” แทรกอยู่ในสำนวนด้วย เช่น สำนวน 贪花恋酒 ที่มีความหมายว่า “มัวเมา ลุ่มหลง อาลัยอาวรณ์อยู่กับสุรานารี” เป็นต้น นอกจากนี้ การดื่มสุราของคนจีนยังถูกนำมาสร้างเป็นสำนวนในการตำหนิหรือต่อว่าบุคคลที่ลุ่มหลงกับการดื่มสุราจนไม่ทำประโยชน์อะไรเลยอีกด้วย เช่น สำนวน 酒囊饭袋 ที่มีความหมายว่า “คนที่ไม่มีประโยชน์ ดีแต่กินดีแต่ดื่ม” เป็นต้น

◆ สุรากับช่วงเวลา

หากจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสุรากับช่วงเวลา 马尾生 (2003 : 62) ได้กล่าวไว้ว่า การดื่มชา การดื่มสุรา และการทานข้าวนั้นมีความละม้ายคล้ายกัน เนื่องจากเป็นสิ่งจำเป็นและมีการกำหนดช่วงเวลาที่ชัดเจน ตัวอย่างเช่นในประเทศอังกฤษมักจะมีการดื่มชายามบ่ายในช่วงประมาณสี่โมงเย็นของทุกวัน ผู้คนทุกระดับในประเทศอังกฤษต่างก็ใช้ช่วงเวลานี้ในการดื่มชา ส่วนประเทศจีนนั้นก็มีช่วงเวลาในการการดื่มชา ดื่มสุรา และการทานอาหารด้วยเช่นกัน ยิ่งถ้าเป็นคนที่มีระดับคุณภาพชีวิตสูงยิ่งมีการกำหนดเวลาที่ชัดเจน จากคำกล่าว

ของ 马尾生 สามารถอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับช่วงเวลาในการดื่มชา ดื่มสุรา และการทานข้าวได้ว่า คนจีนแบ่งการดื่มชาออกเป็นสามช่วง คือ ช่วงเช้า ช่วงบ่าย และช่วงเย็น การทานอาหารก็แบ่งออกเป็นสามช่วงเวลาเช่นกัน คือ เช้า กลางวัน และเย็น โดยในส่วนของการดื่มสุรานั้น คนจีนมักจะใช้เวลาในช่วงเทศกาล โอกาสสำคัญ ตลอดจนพิธีกรรมต่าง ๆ ในการดื่มสุรา ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้สามารถยืนยันได้ว่าสุรากับช่วงเวลาเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน จนกระทั่งมีการใช้สุรามาเป็นส่วนประกอบของสำนวนเพื่อแสดงความหมายในด้านเวลา เช่น สำนวน 茶余酒后 ที่มีความหมายว่า “เวลาว่างหลังการดื่มสุรา ดื่มชา” เป็นต้น

สรุปได้ว่า สุรากับคนจีนมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ซึ่งจะเห็นได้จากการที่สุราเข้าไปแทรกซึมอยู่ในจารีตประเพณีและชีวิตความเป็นอยู่ของคนจีน อันก่อให้เกิดสำนวนที่มีความสัมพันธ์กับสุราเป็นจำนวนมาก โดยสำนวนที่มีสุราเป็นส่วนประกอบสามารถแสดงความหมายถึงการเฉลิมฉลอง ความเรียบง่าย ความเกินคาด การไว้อาลัย ลักษณะนิสัยของมิตรสหาย บุคลิกภาพ ความสามารถ แนวคิดในการดำเนินชีวิต การหมกมุ่น ลุ่มหลง หรือยึดติดกับสิ่งไม่ดี การตำหนิ ต่อว่า และช่วงเวลาต่าง ๆ ได้ โดยทั้งหมดทั้งมวลนี้ล้วนแต่เป็นสิ่งสะท้อนความเป็นชนชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ แนวคิด และวิถีชีวิตของคนจีน

สรุป

สุราเริ่มมีการหมักและดื่มในประเทศจีนตั้งแต่สมัยโบราณ รวมเป็นระยะเวลาที่ยาวนานหลายพันปี สุรากับคนจีนจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นมาตลอด ซึ่งจะเห็นได้จากการแทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในประเพณีต่างๆ ของจีนมาตั้งแต่อดีตนั้นเอง การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในประเพณีของสุรานอกจากจะสะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่แนบแน่นของคนจีนกับสุราแล้ว ยังทำให้ในภาษาจีนเกิดถ้อยคำที่มีความเกี่ยวข้องกับสุราอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นถ้อยคำที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น สามารถสะท้อนถึงขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีของคนจีนตามยุคสมัย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทางด้านภาษาจีน อันเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญทั้งทางด้านภาษา สังคม และวัฒนธรรมของคนจีน นอกจากนี้ การที่สุราเข้าไปแทรกซึมเป็นส่วนหนึ่งในการใช้ชีวิตของคนจีนยังส่งผลให้เกิดสำนวนจีนต่างๆ ที่มีสุราเป็นส่วนประกอบอีกจำนวนมากด้วยเช่นกัน โดยแต่ละสำนวนจะแสดงความหมายแตกต่างกันไปตามส่วนประกอบ ลักษณะการใช้ และที่มา โดยทั้งหมดนี้ล้วนแต่เป็นสิ่งสะท้อนความเป็นชนชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ แนวคิด และวิถีชีวิตของคนจีนที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ “สุรา”

บรรณานุกรม

เธียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2559). **พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่** (พิมพ์ครั้งที่ 33). กรุงเทพฯ : บริษัท รวมสาส์น (1977) จำกัด.

ยง อิงคเวทย์ และถาวร สิกขโกศล. (1993). สามรัตนกวีแห่งราชวงศ์ถัง. **วารสารเอเชียตะวันออกศึกษา,6** (1), 70-82.

เมชฌ สอดส่องกฤษ. (2556). **การจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศลุ่มน้ำโขง : กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศจีนตอนใต้ (ยูนนาน และกวางสี) ต้นสายอารยธรรมลุ่มน้ำโขง**. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554** (พิมพ์ครั้งที่ 2).กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

丛书编委会. (2010). **中国酒文化**. 北京：外文出版社.

董超旭. (2016). “酒”词汇的文化意蕴阐释. **通化师范学院学报(自然科学), 37** (1), 142-145.

贡华南. (2020). 饮酒与中国人的精神生活. **江淮论坛**, (01), 60-61.

国务院侨务办公室和国家汉语国际推广领导小组办公室. (2009). **中国文化常识**(第 6 次印刷). 北京: 高等教育出版社.

黎敏. (2010). **民俗节日读本**. 北京：对外经济贸易大学出版社.

李争平. (2013). **中国酒文化** (第 6 次印刷). 北京:时事出版社.

罗水发. (2019). 中日饮酒文化与传统的对比. **文化产业**, (2), 12-14.

马尾生. (2003). 茶余酒后——含茶成语. **福建茶叶**, (3), 62.

庞学铨. (2021). 酒与人. **贵州大学学报(社会科学版)**, 39(2), 20-27.

申红潮. (2018). **中华成语词典** (第 6 次印刷). 长春:吉林教育出版社.

王文涛. (2012). 中国古代酒与人相关的称谓. **酒史与酒文化研究**, 59-71.

王勇卫. (2008). **“~酒”“酒~”语义修辞阐释**. 福建师范大学高校教师在职攻读硕士学位论文.

王玉伟. (2010). **汉语中酒成语的隐喻研究**. 曲阜师范大学硕士学位论文.

魏文静. (2018). 汉语“酒”成语的隐喻研究. **名作欣赏 MASTERPIECES REVIEW**, (8), 61-62.

叶朗和朱良志. (2009). **中国文化读本** (第 5 次印刷). 北京:外语教学与研究出版社.

张冬. (2013). 每逢佳节倍思饮——中国的节日酒俗. **佳木斯教育学院学报**, (11), 128-130.

中国社会科学院语言研究所词典编辑室. (2014). **现代汉语词典 第 6 版**. 上海:商务印书馆.

周晨萌. (2010). **风土人情读本**. 北京:对外经济贸易大学出版社.

Name and Surname（姓名）：
APINYA CHOMPHICHIT

Highest Education（最高学历）：
D.Litt.(Linguistics and Applied Linguistics)

University or Agency（任职院校或单位）：
Kamphaeng Phet Rajabhat University

Field of Expertise（专业领域）：
- Chinese Languages
- Chinese Teaching
- Chinese - Thai Translation

Address（地址）：
Faculty of Humanities and Social Science
69 M.1, Nakorn Chum, Muang, Kamphaeng Phet 62000